

PĀRSKATS PAR TULKOTO LITERATŪRU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Jolanta Pētersone, tulkotāja

KUR UN KĀ MEKLĒT?

- Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas kolekcijas
- Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas laureāti
- Izdevniecību jaunumi
- Autori
- Tulkotāji (Dace Meiere (lietuviešu, itāļu, spāņu, katalāņu), Maima Grīnberga (somu, igauņu), Guntars Godiņš (igauņu), Māra Poļakova (angļu, ukraiņu, ivrits u.c.), Māris Salējs (poļu, ukraiņu), Ingmāra Balode (poļu) u.c.)

SATURS

- Uzziņas grāmatas
- Kā runāt par sarežģīto
- Kā runāt par jūtām
- Kā nebaidīties no komiksiem
- Kas mums patīk

Katerina Mihaļicina

Oksana Bula

KĀS AUG PARKĀ

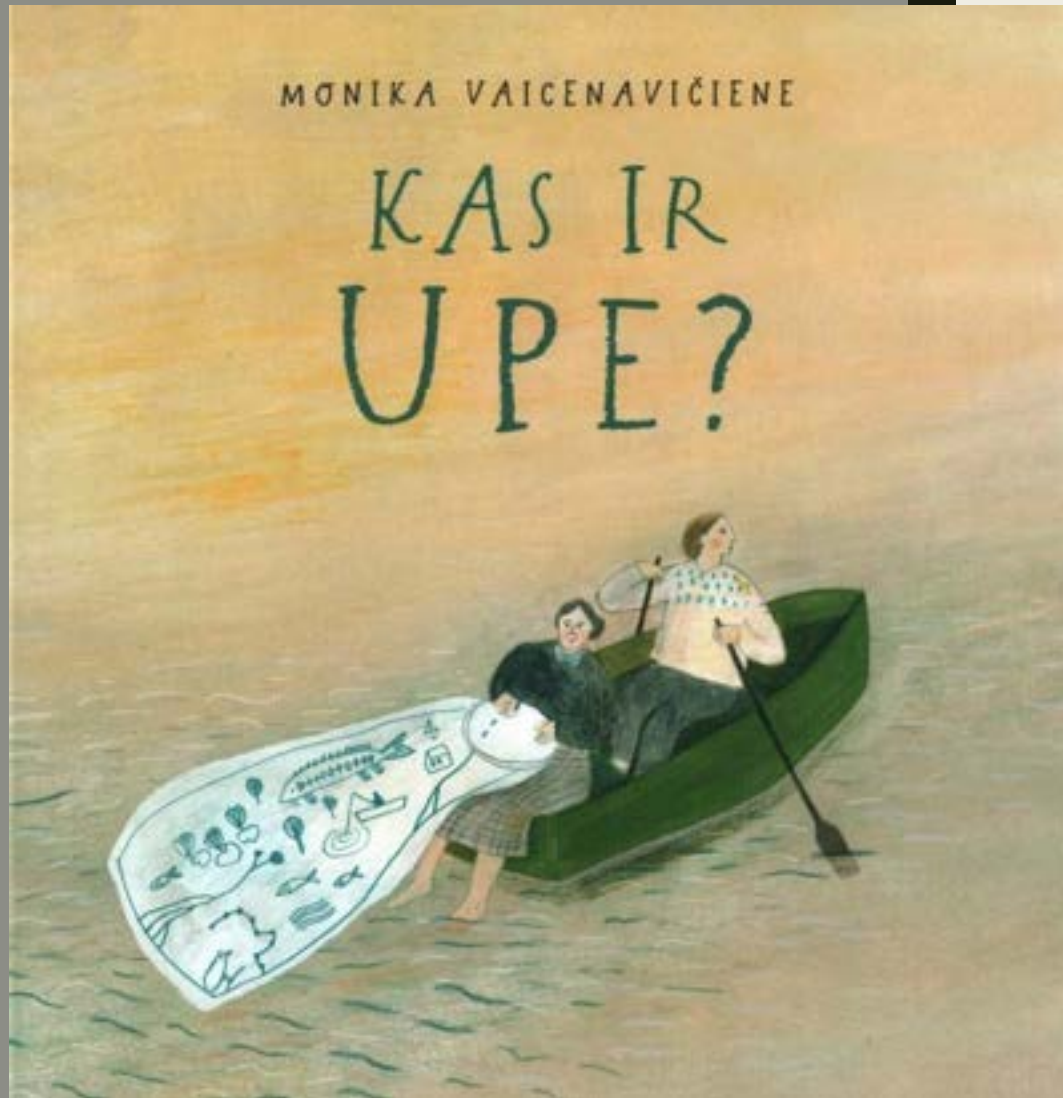
UZZIŅAS GRĀMATAS

Katerina Mihaļicina *Kas aug parkā?*

No ukraiņu valodas tulkojis Māris Salējs

Baltais valis, 2023

- aprakstīti un uzzīmēti parkā biežāk sastopamie koki
- par līdzīgo un unikālo, par vajadzību justies piederīgam un atrast savējos

UZZIŅAS GRĀMATAS

Monika Vaicenavičiene *Kas ir upe?*
No lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere
Jāņa Rozes apgāds, 2021

- dzejiska dabaszinību grāmata
- upes uzbūve, dabas aizsardzības jautājumi
- upes simboliskā nozīme, filozofija, mitoloģija

UZZIŅAS GRĀMATAS

Laura Merca *Tūkstoš un viens radījums*
No somu valodas tulkojusi Maima Grīnberga
Liels un mazs, 2020

Pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem

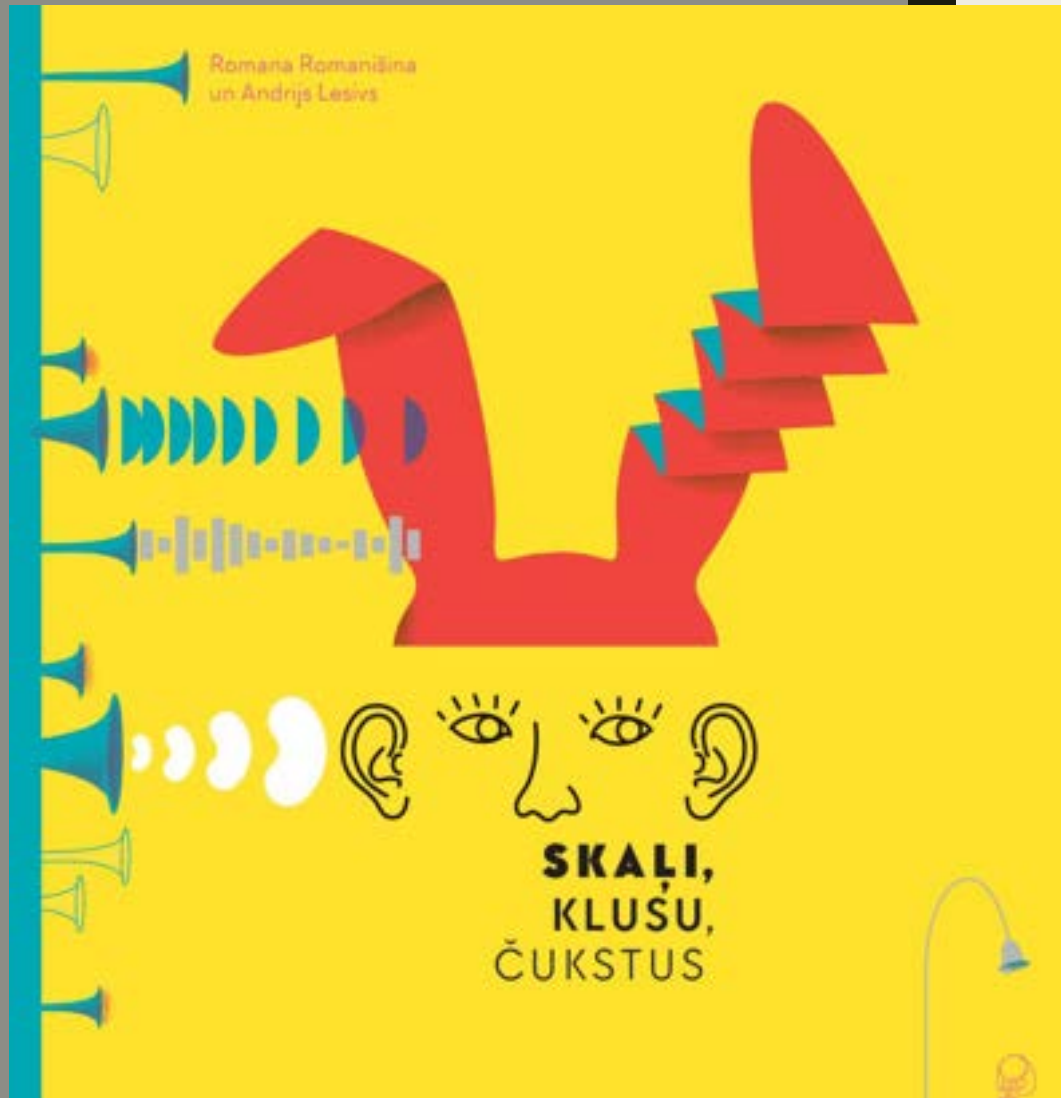
- labi uztveramā formā izstāstīti dažādi fakti par dzīvniekiem
- neparastas, iedvesmojošas ilustrācijas
- jautājumi, kas mudina bērnu uz pārdomām un veicina sarunas par dabas brīnumiem

UZZIŅAS GRĀMATAS

Romana Romanišina un Andrijs Lesivs *Tā es redzu*
No ukraiņu valodas tulkojis Māris Salējs
Liels un mazs, 2020

- ko var un ko nevar saskatīt ar aci
- mikroskopi un teleskopi – kā saskatīt neticami mazo un ļoti tālo
- kāpēc cilvēkiem jālieto brilles
- kā var lasīt tie, kuri neredz nemaz
- kā pasauli redz putni un dzīvnieki

UZZIŅAS GRĀMATAS

Romana Romanišina un Andrijs Lesivs *Skaļi, klusu, čukstus*
No ukraiņu valodas tulkojis Māris Salējs
Liels un mazs, 2020

- par dzirdi un klusumu
- par dažādām skaņām, ko mēs varam vai nevaram dzirdēt
- par trokšņiem un mūzikas skaņām
- par pilsētas un dabas skaņām
- vecākā skaņa pasaulē
- klusākā mūzika cilvēces vesturē
- kā savā starpā sazinās nedzirdīgi cilvēki
- kāpēc klusums ir tik svarīgs cilvēka dzīvē

UZZIŅAS GRĀMATAS

Izabela Miņoša Martinša, Marija Manuela Pedroza

Te, iekšā. Smadzenes tavā galvā.

No portugāļu valodas tulkojis Edvīns Raups

Liels un mazs, 2020

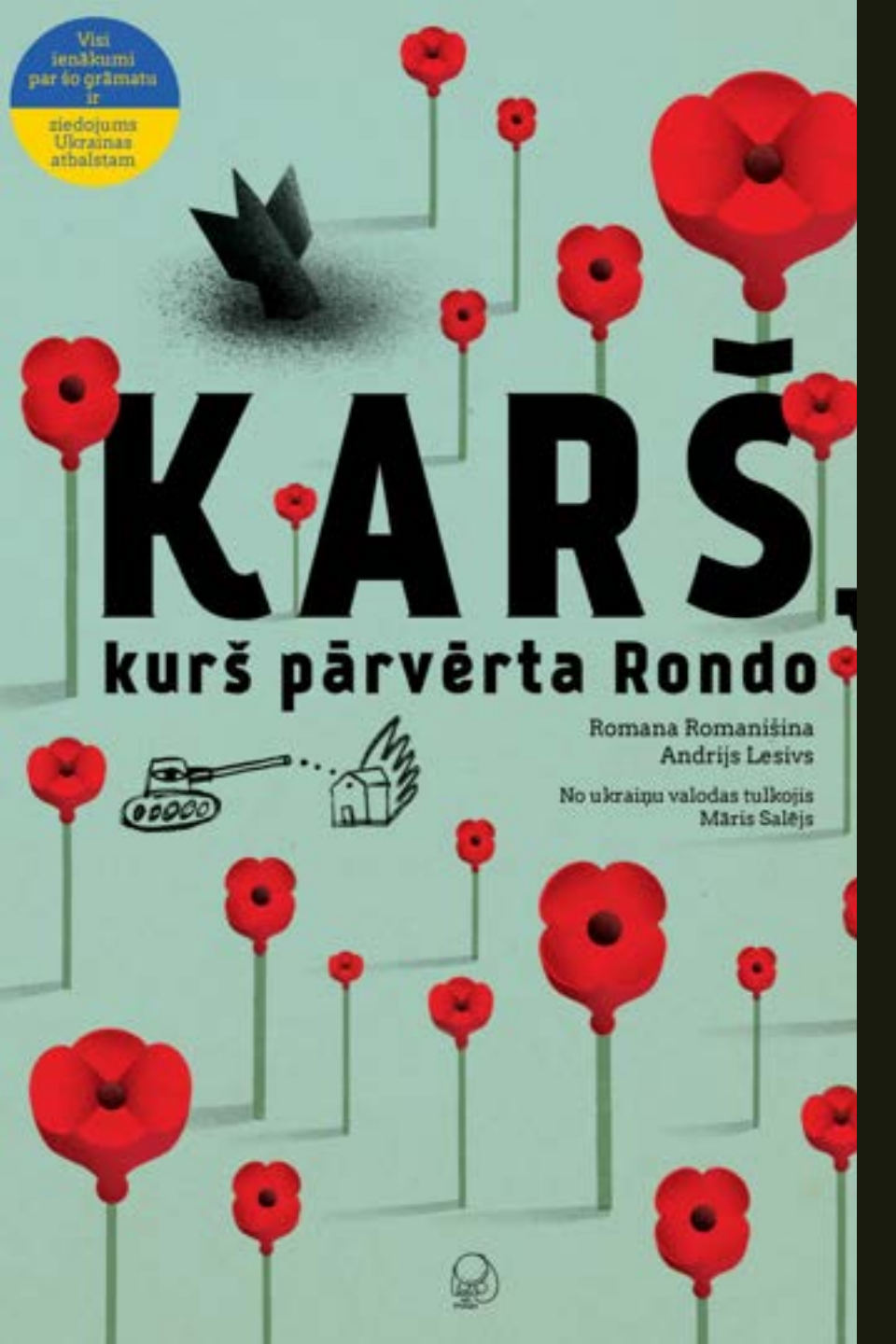
Vidējā skolas vecuma bērniem (no 10 gadu vecuma)

- kas īsti notiek galvā?
- kā rodas domas, emocijas, sajūtas?
- kā smadzenes vada ķermeni
- kā darbojas atmiņa
- saprotami dzīves piemēri un praktiski uzdevumi

TE, IEKŠĀ

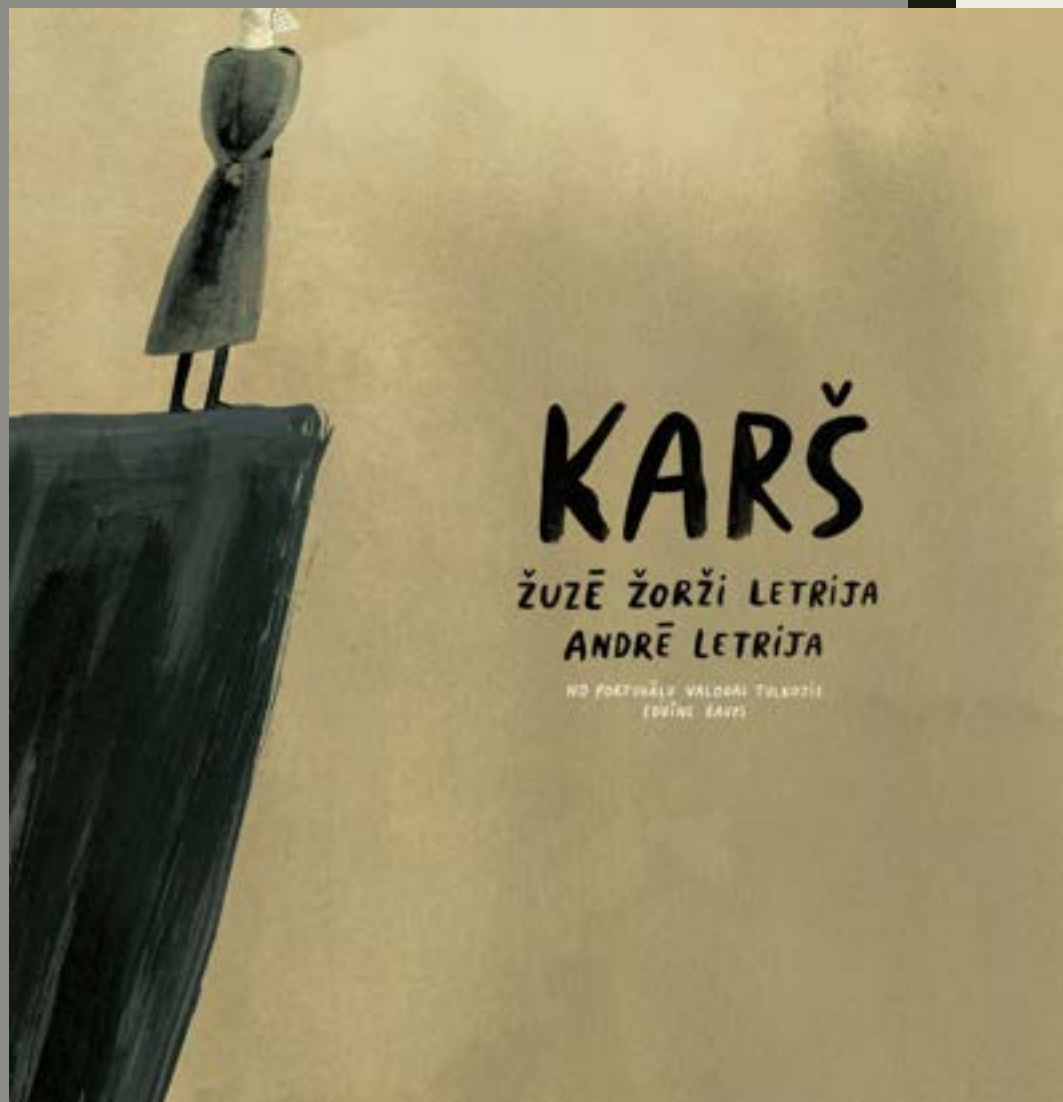
SMADZENES TAVĀ GALVĀ. CEĻVEDIS

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Romana Romanišina un Andrijs Lesivs *Karš, kurš pārvērta Rondo*
No ukraiņu valodas tulkojis Māris Salējs
Liels un mazs, 2022

- grāmata radīta neilgi pēc Krimas okupācijas 2014. gadā
- mākslas tēlos atspoguļots kara absolūtais ļaunums
- cerība, nepadošanās, gaisma, uzvara

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Žuzē Žorži Letrija, Andrē Letrija *Karš*
No portugāļu valodas tulkojis Edvīns Raups
Liels un mazs, 2023

- bilžu grāmata dažādiem vecumiem
- tēlaini un metaforiski atklāj kara dabu
- kara ļaunums un tā iedvestās bailes
- vēlme šo ļaunumu atvairīt un uzveikt

Juhani Pitseps
Gundega Muzikante

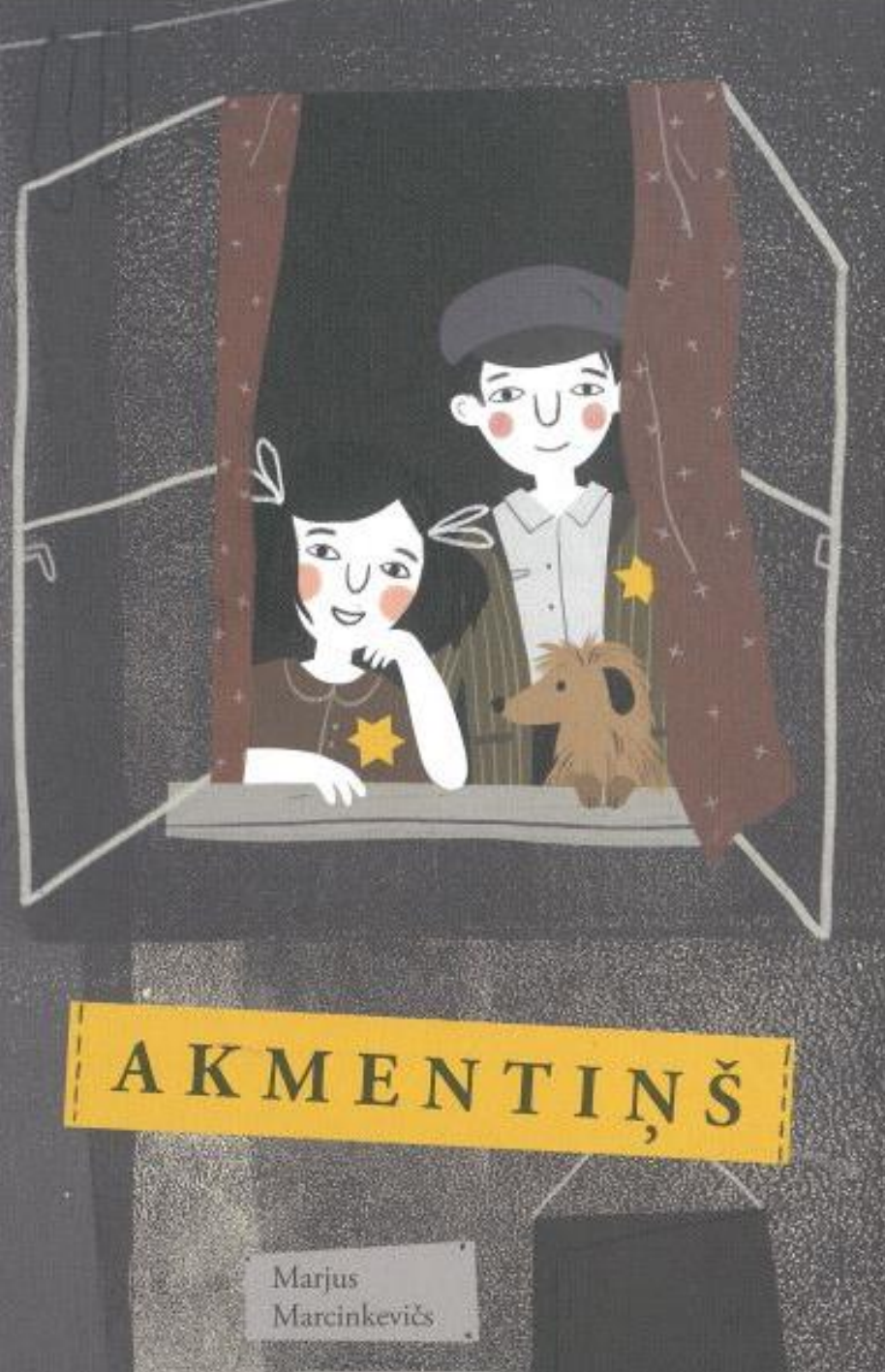

IR MĒNESS
ZELTA KUGĪS

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Juhani Pitseps *Ir mēness zelta kuģis*
No igauņu valodas tulkojusi Marika Muzikante
Jāņa Rozes apgāds, 2021

- 1944. gads, bēgļu laivas uz Zviedriju
- atklāts un godīgs stāsts par tiem, kuriem palaimējās palikt dzīviem

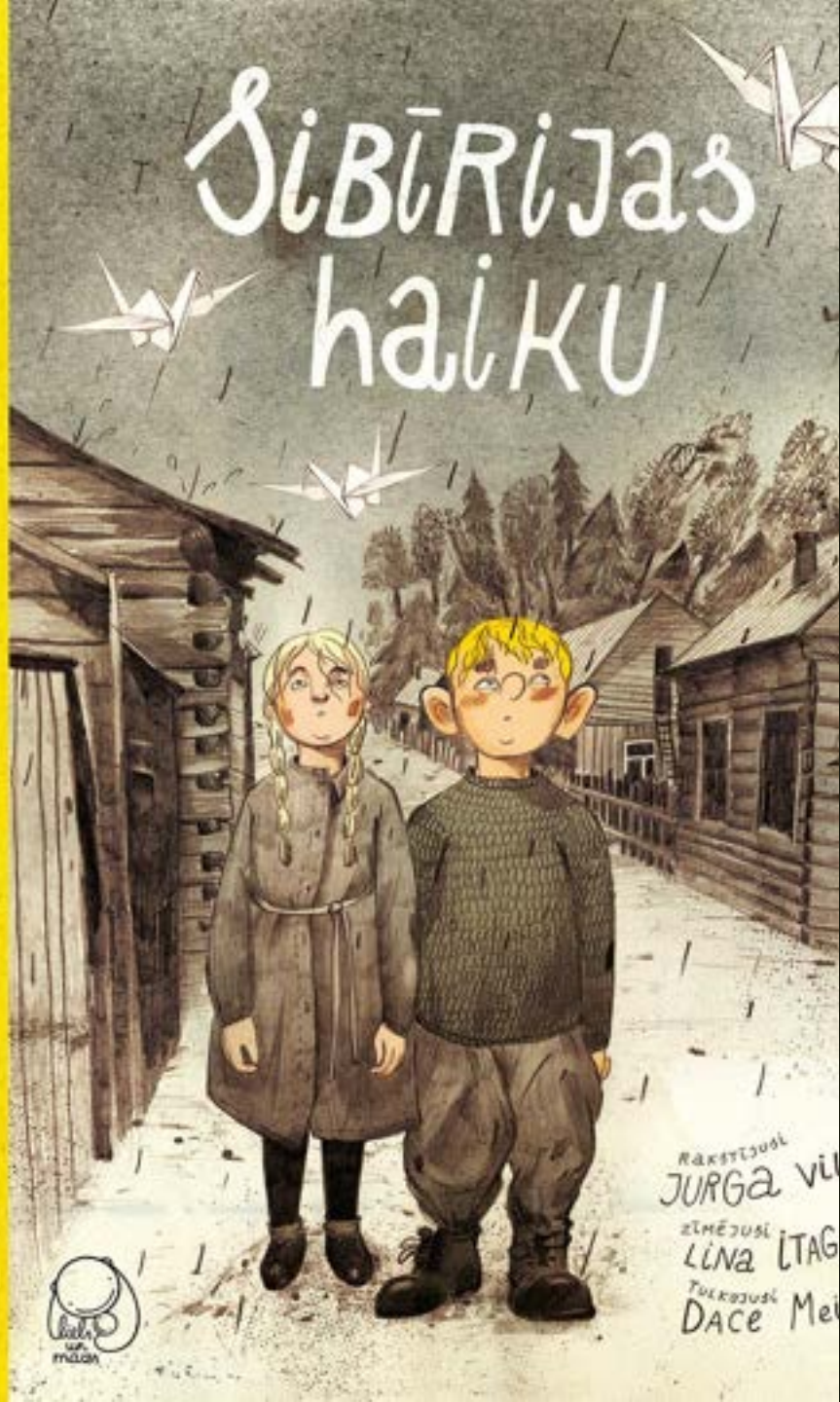
KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Marjus Marcinkevičs *Akmentiņš*

No lietuviešu valodas tulkojusi Marika Taube

Zvaigzne ABC, 2022

- stāsts par holokaustu
- Viļņa, bet tikpat labi jebkura Eiropas vieta
- par draudzību, bailēm un cerību

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Jurga Ville, Lina Itagaki *Sibīrijas haiku*

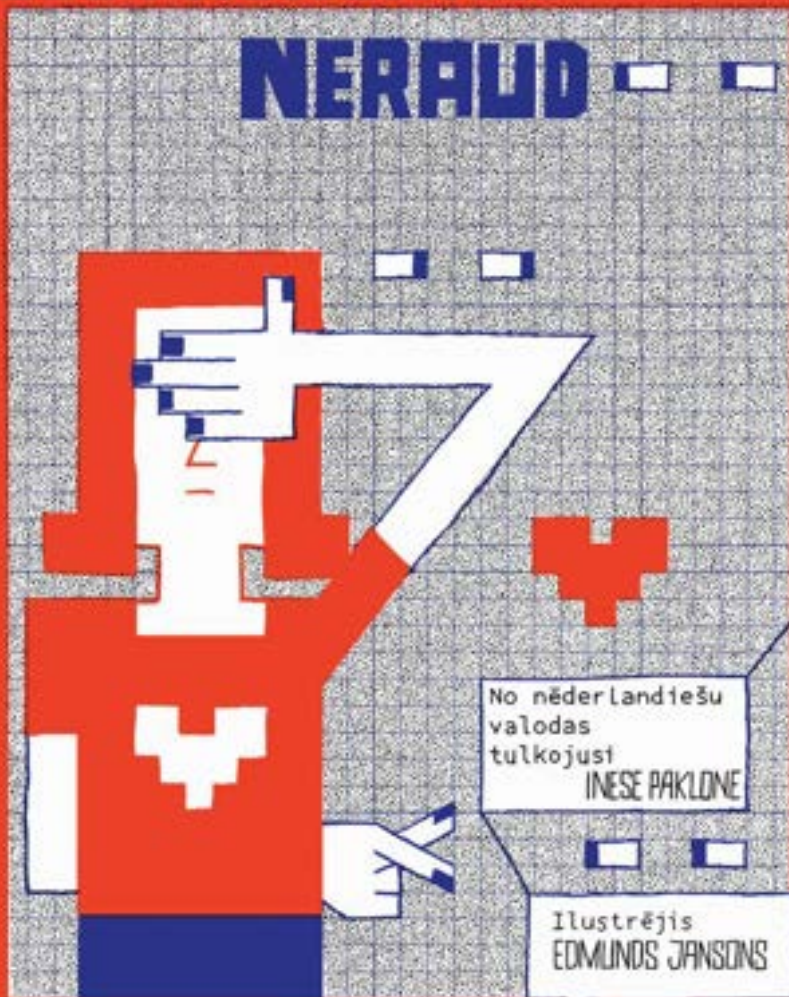
No lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere

Liels un mazs, 2020

- 1941. gada 14. jūnija deportācija desmitgadīga zēna acīm
- caur konkrēto izstāstītas daudzu cilvēki bēdas
- vārdi un attēli iedarbojas vienlīdz spilgti
- ciešanas, nāve, cerība, dziesmas – viss vienkopus
- gaiša un dzīvīga intonācija

ŽAKS FRĪNSS

SESTKLASNIEKI

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Žaks Frīnss *Sestklasnieki neraud*

No nēderlandiešu valodas tulkojusi Inese Paklone

Liels un mazs, 2021

- rakstnieks pats bijis skolotājs, stāstos ietvēris daudz no savas pedagoga pieredzes
- galvenā varone saslimst ar leikēmiju – par to ir smagi domāt, runāt, arī lasīt
- palīdz bērniem meklēt atbildes situācijā, kad radušās bailes un jautājumi

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Andžela Naneti *Mans vectēvs bija ķiršu koks*
No itāļu valodas tulkojusi Dace Meiere
Jāņa Rozes apgāds, 2018

- vecvecāku loma bērnu dzīvē
- skaisti un poētiski par nāvi

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Ulfs Starks *Bēguļi*

No zviedru valodas tulkojusi Jolanta Pētersone

Liels un mazs, 2020

- attiecības starp dažādām paaudzēm
- vai bērns var būt spiests melot vecākiem?
- slimība, vecums, nāve

ILUSTRĒJUSI *Kitiya Krauzere*
NO ZVIEDRU VALODAS TULKOJUSI *Jolanta Pētersone*

MARIJA PARRA

GLIMMERDĀLES TONJE

NO NORVĒĢU VALODAS TULKĀJUSI JOLANTA PĒTERSONE
ILUSTRĒJIS REINIS PĒTERSONS

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Marija Parra *Glimmerdāles Tonje*

No norvēģu valodas tulkojusi Jolanta Pētersone

Liels un mazs, 2021

- Pieaugušo izraisītos samežģījumos nekad nedrīkst vainot bērnu

DĀVANA DIVIEM

MIKOLAJS LOŽIŅSKIS
ZĪMĒJIS JANEKS KOZA
TULKŅŅUSI INGMĀRA BALODE
LIELS UN MAZS

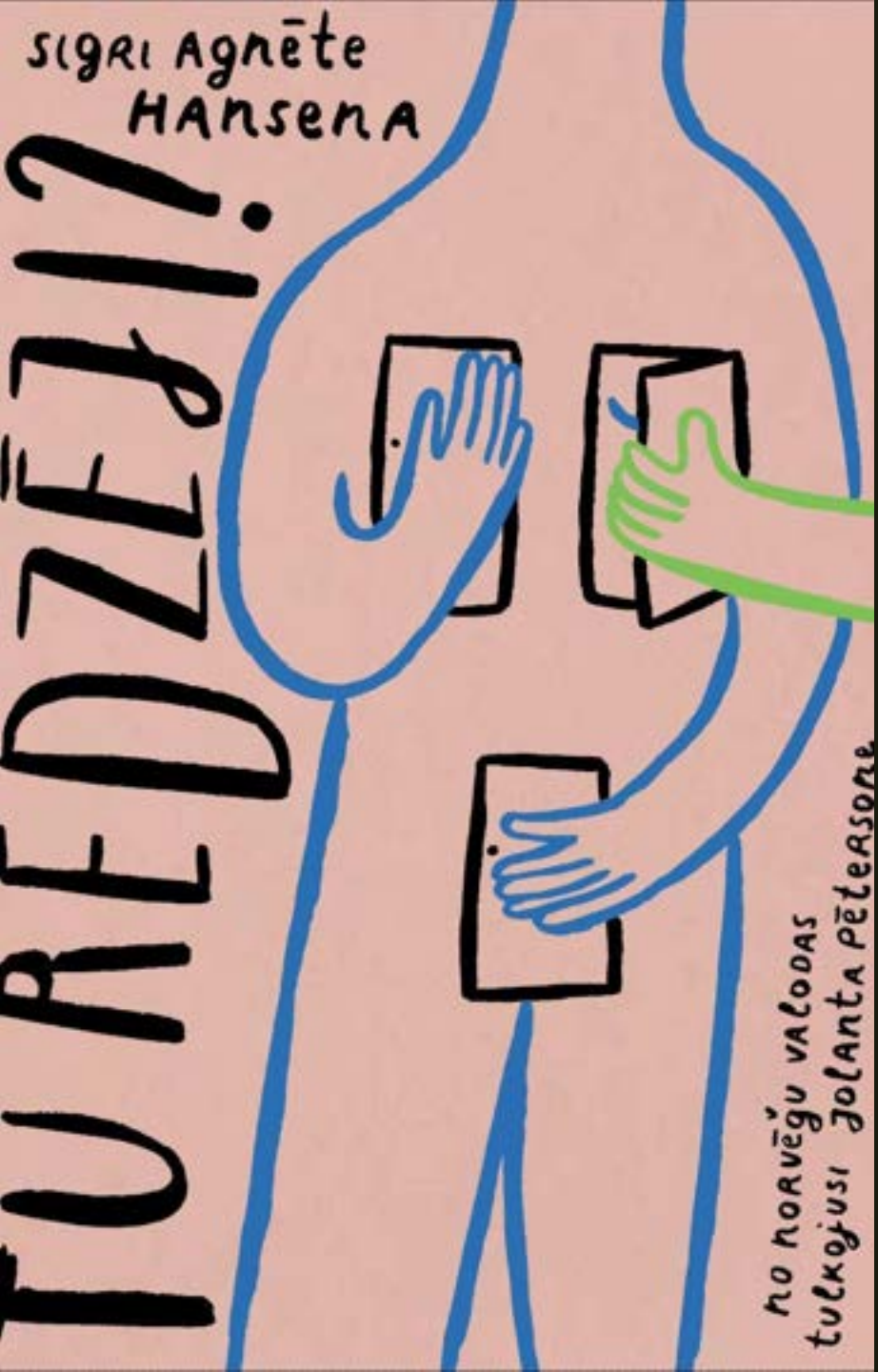
KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Mikolajs Ložiņskis *Dāvana diviem*

No poļu valodas tulkojusi Ingmāra Balode

Liels un mazs, 2023

- kā atklāt bērniem sarežģītu ģimenes pieredzi?
- humors un piedzīvojuma sajūta mijas ar epizodēm, kas liek lasītājam norīt aizkustinājuma asaras

KĀ RUNĀT PAR SAREŽĢĪTO

Sigri Agnēte Hansena *Tu redzēji?*

No norvēģu valodas tulkojusi Jolanta Pētersone

Liels un mazs, 2021

- drošība internetā
- kā dzīvot pēc nodevības
- pieaugušo atbalsts

Tina Oževiča
Ko dara jūtas?

Ilustrējusi Aleksandra Zajonca

KĀ RUNĀT PAR JŪTĀM

Tina Oževiča *Ko dara jūtas?*

No poļu valodas tulkojusi Ingmāra Balode

Jāņa Rozes apgāds, 2021

- piemīlīgs un klusināts veids, kā runāt par jūtām
- maz teksta, daudz vietas ilustrāciju izpētei un pārdomām
- ļauj labāk saprast sevi un citus

TONS TELEHENS
MARKS BLITAVĀNS

UN TAD NEVIENS NAV DUSMĪGS?

No nēderlandiešu valodas tulkojusi Inese Paklone

KĀ RUNĀT PAR JŪTĀM

Tons Telehens *Un tad neviens nav dusmīgs?*

No nēderlandiešu valodas tulkojusi Inese Paklone

Liels un mazs, 2023

- 12 īsi stāsti
- dzīvnieki, kuri jūtas dusmīgi
- dusmas var mēģināt izprast, var tām ļauties, var par tām domāt – neviens no ceļiem nav nepareizs

KĀ NEBAIDĪTIES NO KOMIKSIEM

Anuka Rikāra *Anna un Froga*

No franču valodas tulkojusi Elīna Brasliņa

Liels un mazs, 2021

- asprātīgs un ļoti smieklīgs komikss
- teksts rokrakstā
- piecu draugu ikdiena atklāj īstas draudzības dažādās šķautnes

KĀ NEBAIDĪTIES NO KOMIKSIEM

Mavils *Kinderlande*

No vācu valodas tulkojusi Ieva Lešinska

Liels un mazs, 2022

- Veltīts notikumiem Austrumberlīnē 1989. gadā, tieši pirms Berlīnes mūra krišanas
- par draudzību, drosmi un uzticēšanos
- spilgta un personiska VDR pastāvēšanas pēdējo dienu aina
- pievienota vārdnīciņa, kas skaidro mūsdienu bērniem nezināmās sociālisma laika Vācijas reālijas

KAS MUMS PATĪK

Andrus Kivirehks *Ērms un feisbuks*
No igauņu valodas tulkojis Guntars Godiņš
Liels un mazs, 2021

- 30 īsi, asprātīgi, absurdi, sirsnīgi stāstiņi
- brīva pārvietošanās starp ticamo un neticamo
- populāro latviski izdoto grāmatu *Kaka un pavasaris* un *Karnevāls un kartupeļu salāti* trešā māsa

ANDRUSS KIVIREHKS

OSKARS

UN

LIETAS

KAS MUMS PATĪK

Andrus Kivirehks *Oskars un lietas*
No igauņu valodas tulkojusi Maima Grīnberga
Liels un mazs, 2018

- Iztēles spēka slavinājums
- Garlaicība kā nepieciešama augsne
- Savas pasaules radīšana

Terijs Pračets

DISKA PASAULES ROMĀNS

KAS MUMS PATĪK

Terijs Pračets *Mazā brīvā cilts*

No angļu valodas tulkojusi Māra Poļakova

Zvaigzne ABC, 2018

- šajā sērijā iznākušas vēl četras grāmatas
- par pusaugu raganas Tifānijas piedzīvojumiem
- delverīgs, asprātīgs, sirsnīgs darbs
- tiem, kuri jau izlasījuši grāmatas par Hariju Poteru
- žilbinošs tulkotājas veikums

JULIANS TUVIMS
**PANS
TRALLALNIEKS**

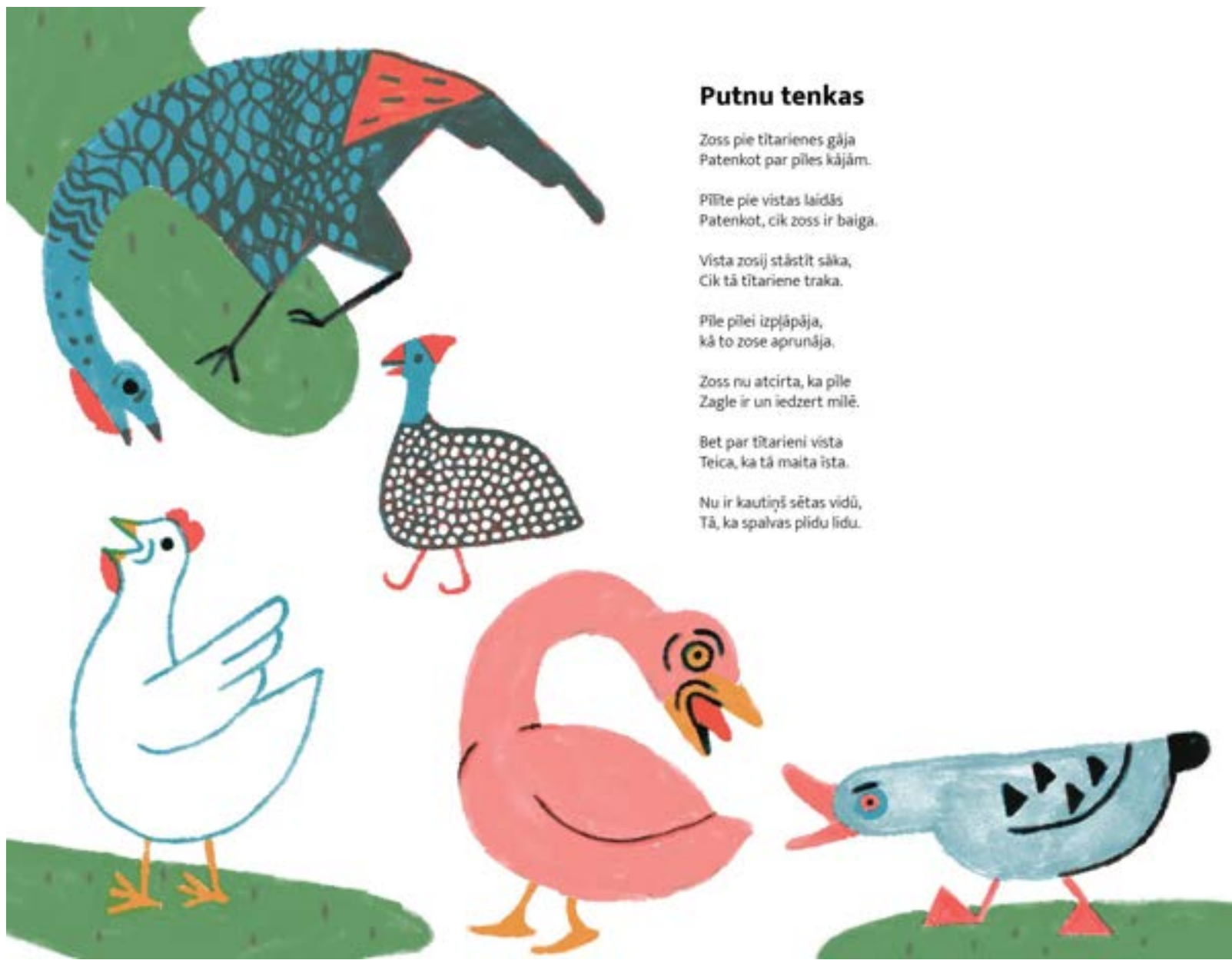
NO POĻU VALODAS ATDZEJOJIS MĀRIS SALĒJS
ILUSTRĒJIS ERNESTS KĻAVIŅŠ

KAS MUMS PATĪK

Julians Tuvims *Pans Trallalnieks*
No poļu valodas atdzejojis Māris Salējs
Liels un mazs, 2022

- smieklīgas situācijas un notikumi
- brīnišķīgs atdzejojums
- jālasa skaļi!

Putnu tenkas

Zoss pie tītarienes gāja
Patenkot par pīles kājām.

Pīlīte pie vistas laidās
Patenkot, cik zoss ir baiga.

Vista zosij stāstīt sāka,
Cik tā tītariene traka.

Pīle pīlei izplāpāja,
kā to zose aprunāja.

Zoss nu atcirta, ka pīle
Zagle ir un iedzert milē.

Bet par tītarieni vista
Teica, ka tā maita īsta.

Nu ir kautiņš sētas vidū,
Tā, ka spalvas plīdu lidu.